

26.02.2024

POL-2024-24338

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@gov.fi
maahanmuutto-osasto.sm@gov.fi

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö; hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta, VN/22620/2023.

Keskusrikospoliisin lausunto

1 Asia

Sisäministeriö on 12.2.2024 lähettänyt lausuntopyynnön Keskusrikospoliisille ja pyytänyt antamaan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain (301/2004) muuttamisesta ja laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (1294/2022) muuttamisesta.

Esitetyillä muutoksilla mahdollistetaan EU:n turvapaikkamenettelydirektiivin (2013/32/EU) mukaisen rajamenettelyn käyttöönotto ja soveltaminen Suomessa sekä uudistetaan nopeutettua turvapaikkamenettelyä koskeva ulkomaalaislain sääntely. Rajamenettelyn käyttöön ottamisella luotaisiin uusi keino käsitellä tiettyjä, todennäköisesti perusteettomia, turvapaikkahakemuksia hyvin nopeassa menettelyssä ulkorajalla, kauttakulkualueella tai näiden läheisyydessä niin, etteivät hakijat voisi liikkua vapaasti Suomen alueella tai edelleen muihin EU-maihin. Turvapaikkamenettelydirektiivi asettaa rajamenettelylle tietyt soveltamista koskevat raamit, joiden mukaisesti esitysluonnoksessa ehdotetaan muutoksia ulkomaalaislakiin. Lisäksi ulkomaalaislakiin sisällytetään ne menettelydirektiivin mahdollistamat nopeutetun menettelyn perusteet, joita ei ole siihen vielä sisällytetty.

2 Keskusrikospoliisin lausunto

Keskusrikospoliisi toteaa, että esitysluonnoksen taustalla on olennainen tarve uudistaa nopeutetun menettelyn käyttämistä koskevaa säännöstä ja ottaa käyttöön turvapaikkamenettelydirektiivin mahdollistamat säännökset rajamenettelystä. Ehdotetun sääntelyn tavoitteet ovat siten tärkeitä ja kannatettavia. Keskusrikospoliisi pitää tärkeänä, että nopeutetun menettelyn käyttämisen alaa laajennetaan esityksessä ehdotetulla tavalla siihen, jos hakijan voidaan vakavista syistä katsoa olevan vaaraksi kansalliselle turvallisuudelle tai yleiselle järjestykselle taikka hakija on poistettu maasta pakkokeinoin yleistä turvallisuutta tai yleistä järjestystä koskevista vakavista syistä.

Esityksen mukaisen rajamenettelyn käyttöön ottaminen on yksi tarvittava työkalu laajamittaisen maahantulon tilanteessa. Suomen kansallisen ja sisäisen turvallisuuden kannalta on tärkeää, että lainsäädäntö mahdollistaa tehokkaat ja tosiasialliset keinot rajoittaa maahan saapuvien hakijoiden eteenpäin liikkumista Suomessa ja muissa EU-maissa turvapaikkamenettelyn aikana välineellistetyin maahantulon tilanteissa. Keskusrikospoliisi katsoo kuitenkin, että rajamenettelyn käyttöön ottaminen ei välttämättä kaikissa tapauksissa mahdollista puuttumista esimerkiksi valtiollisen toimijan järjestämään välineellistettyyn maahantuloon. Esimerkiksi loppuvuonna 2023 Suomen itärajan kautta yli tulleiden hakijoiden mahdollisuus liikkua rajalta ja vastaanottokeskusten alueelta eteenpäin on luonut ilmiön ympärille myös rikollista toimintaa. Esitysluonnoksessa tuodaan ilmi, että tulleiden hakijoiden joukosta olisi ollut mahdollista ohjata rajamenettelyn piiriin vain vähäinen osa hakijoita.

Lisäksi Keskusrikospoliisi toteaa, että yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen voi olla vaikutusta sillä, kuinka tehokkaasti poistumista rajatulta alueelta pystytään valvomaan. Esimerkiksi tilanteissa, joissa osa vastaanottokeskusten alueella olevista hakijoista saa liikkua vapaasti ja osa ei, voi tällaisella olla vaikutusta yleiseen ilmapiiriin ja sitä kautta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Robin Lardot

Ylitarkastaja

Roosa Viljanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 26.02.2024 klo 13:48. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Jakelu

Sisäministeriö